

24.9.2021

Veroparatiiseja ja verojen välttelyn estämistä koskeva toimintapolitiikka Finnveran rahoitustoiminnassa

1. Tausta

Veroparatiiseilla tarkoitetaan maita, joissa on matala tai olematon verotus ja tiukka pankkisalaisuus, mutta ei kansainvälisiä sopimuksia tai lainsäädäntöä läpinäkyvästä omistajuudesta. Veroparatiiseja voidaan hyödyntää veronkierrossa ja ne muodostavat korkean riskin myös rahanpesutoimintaan. Niiden laitonta käyttöä pyritään torjumaan niin Suomessa kuin kansainvälisestikin.

Veroparatiiseja voidaan käyttää monilla tavoilla sekä lailliseen että laittomaan toimintaan. Yleensä veroparatiisiyhtiön käyttö on vain kulissijärjestely omistuksen häivyttämisessä. Tällöin yhtiön rekisteröintivaltio voi olla kaukainen saarivaltio Karibiassa, mutta sen pankkitilit ovat kuitenkin Euroopassa, useimmiten joko Luxemburgissa tai Sveitsissä.

Henkilön tai yhtiön varallisuuden sijoittaminen veroparatiisiin rekisteröidyn yhtiön nimiin ei automaattisesti tarkoita syyllistymistä veronkiertoon. Siirtämiseen voi olla muita henkilökohtaisia syitä. Varallisuutensa voi laillisesti siirtää veroparatiiseissa olevan yhtiön nimiin, mutta verotuksellista hyötyä siitä ei juuri ole, jos noudattaa Suomen verolakeja.

Veroparatiisiyhtiön käyttäminen on verovilppiä, kun Suomessa verovelvollinen henkilö tai yritys jättää ilmoittamatta Suomen verohallinnolle sellaiset veroparatiisiyhtiöön kanavoidut tulonsa, josta sen pitäisi maksaa veroa Suomeen.

Verojen välttelyllä tarkoitetaan tässä politiikassa EU:n ja kansainvälisten verostandardien tarkoittamaa tilannetta, jossa henkilö tai yritys järjestee talousasiansa maksamalla vähemmän veroja kuin pitäisi. Verojen välttelyyn voi sinänsä liittyä laillista käyttäytymistä (esimerkiksi sääntelyn porsaanreikien hyväksikäyttämistä), mutta useimmiten tällaiset järjestelyt ovat harmaalla alueella. Monet verotusta varten luodut rakenteet ovat monimutkaisia rajat ylittäviä järjestelyitä, jotka perustuvat kyseenalaisiin oikeudellisiin tulkintoihin.

2. Veroparatiiseja ja verojen välttelyä koskeva sääntely

Euroopan unioni pyrkii parantamaan veroalan hyvää hallintotapaa maailmanlaajuisesti. Sen tarkoituksena on edistää toimenpiteitä veropetosten, verovilpin ja veronkierron torjumiseksi. Tätä tarkoitusta varten EU:n neuvosto on hyväksynyt 5.12.2017 veroasioissa yhteistyöhaluttomia lainkäyttöalueita koskevan EU:n luettelon, [ns. musta lista](#). Luetteloon on kirjattu EU:n ulkopuolisia maita tai alueita, jotka eivät olleet antaneet riittäviä sitoumuksia EU:lle veroasioiden huolenaiheisiin vastaamiseksi.

Mustan listan valtioita yhdistävät seuraavat tekijät:

- Tehokas veronmaksajia koskeva tietojen vaihto muiden valtioiden viranomaisten kanssa puuttuu. Muun muassa rahoitusta ja omistuksia koskevia tietoja ei luovuteta lainkaan tai luovutetaan vain puutteellisesti.
- Ulkomailla asuvien henkilöiden tuloista ja varoista ei kanneta veroa tai se on vähäinen, veroetuja tarjolla nimenomaan ulkomailla asuville henkilöille
- Valtiossa ei sovelleta yleisesti hyväksytyjä hyvän hallintotavan vähimmäisstandardeja ja vastuullisuutta.

24.9.2021

EU ei myönnä rahoitusta mustalla listalla olevaan valtioon sijoittuneelle taholle. Luettelo on jatkuvan seurannan ja päivityksen kohteena, joten valtio voidaan poistaa listalta ja samoin uusi valtio voidaan lisätä listalle.

Mustan listan ohella EU:lla on lista seurannassa olevista maista, jotka ovat sitoutuneet täyttämään verotusta koskevat yhteistyövelvoitteet EU:n suuntaan tiettyyn ajankohtaan mennessä ja ovat tästä johtuen EU:n seurannassa. Harmaalla listalla oleviin valtioihin ei kohdistu rahoituskieltoa, mutta näihin valtioihin liittyy suurempi riski joutua mustalle listalle.

EU:n ohella OECD edistää toiminnassaan hyvää maailmanlaajuista verostandardia sekä ylläpitää omaa [seurantalistaa](#) valtioiden tilanteesta verotusta koskevan tiedonvaihdon avoimuuden. EU ja OECD toimivat verotusasioissa yhteistyössä toisiaan täydentäen.

Finnveran kotimaan rahoituksen pk-takaustuotetta myönnettäessä hyödynnetään EU:n Investointirahaston ns. COSME-rahoitusta sekä jatkossa todennäköisesti myös InvestEU-rahoitusta.

COSME-rahoitusta koskevan sopimuksen mukaisesti asiakasyritys tai pankki ei saa olla rekisteröitynyt valtioon, joka on EU:n tai OECD:n verotusasioissa yhteistyöhaluttomien valtioiden listalla. Tämän lisäksi asiakasyrityksen tulee olla sitoutunut jatkuvasti noudattamaan terrorismin ja rahanpesun estämistä sekä veropetosten ja harmaan talouden ehkäisemistä koskevia standardeja sekä kulloinkin voimassaolevaa lainsäädäntöä.

EU-rahoituksen välittäjänä toimiminen edellyttää organisaatiolta sääntöjä ja menettelyjä veronkiertoriskin arviointiin sekä veroasioissa yhteistyöhaluttomia oikeudenkäyttöalueita koskevaa rahoituskieltoa EU-varoista tuettavien rahoitusvälineiden osalta. Lisäksi EU-varoilla ei tulisi rahoittaa hankkeita, jotka edistävät EU:n ja kansainvälisten verostandardien mukaista verojen välttelyä¹.

3. Finnveran veroparatiiseja ja verojen välttelyn estämistä koskevan toimintapolitiikan lähtökohdat

Finnvera odottaa, että sen asiakasyritykset noudattavat soveltuvaa verosääntelyä ja pyrkivät muutoinkin hyvään käytäntöön verokysymyksissä ilmoittamalla ja maksamalla verot huolellisesti ja ajoissa sekä harjoittamalla liiketoimintaa nimenomaan kaupallisesta eikä verotuksen kiertämisen lähtökohdasta.

Finnveran rooli yhtäältä julkisena rahoittajana ja toisaalta EU-varojen kanavoijana kotimaisille edellyttää Finnveran osaltaan varmistavan, että sen rahoittamien yritysten toiminnassa ei kierretä veroja veroparatiisien avulla. Tässä toiminnassa Finnvera tukeutuu edellä mainittuihin EU:n ja OECD:n luomiin verostandardeihin sekä näissä määriteltyihin ns. veroparatiisilistoihin.

Käytännön toimenpiteinä Finnverassa veroparatiiseja ja verojen välttelyn estämistä koskevan toimintapolitiikan toteuttamiseksi ovat EU:n ja OECD:n määrittelyjen mukaisten veroparatiisikytkentöjen tunnistaminen rahoitushankkeissa sekä erillisten veropolitiikkojen tai sitoumusten edellyttäminen asiakasyrityksiltä näissä tilanteissa sen varmistamiseksi, että yritys noudattaa verosääntelyä asianmukaisesti toiminnassaan ja kyseisessä rahoitushankkeessa.

¹ Ks. tarkemmin erityisesti: [Communication from the Commission on new requirements against tax avoidance in EU legislation governing in particular financing and investment operations, C\(2018\) 1756](#).

24.9.2021

Lisäksi Finnveran rahoitusta hakevalta kotimaiselta yritykseltä edellytetään, että se on Suomeen rekisteröity yritys, mukaan lukien rekisteröinti Verohallinnon asianmukaisiin veroverovelvollisen rekistereihin. Rekisteröintitietoja seurataan koko asiakassuhteen ajan.

Toimiessaan EU –rahoituksen välittäjänä, Finnvera toteuttaa rahoitettavassa hankkeessa muiden asiakasyrityksen verotuksen asianmukaisuuden varmentamiskeinojen ohella riskiperusteisia toimenpiteitä EU:n ja kansainvälisten verostandardien mukaisen verojen välttelyriskin hallitsemiseksi.

Tässä politiikassa vahvistetaan linjaukset ja menettelytavat ns. veroparatiiseja ja verojen välttelyn estämistä koskevan toimintamallin varmistamiseksi Finnverassa.

4. Mitä tuotteita ja osapuolia toimintatapa koskee?

Finnveran veroparatiiseja ja verojen välttelyn estämistä koskeva toimintapolitiikka kattaa sekä Finnveran kotimaan että viennin rahoitustoiminnan.

Politiikalla pyritään hallitsemaan veronkiertoriskejä koskien Finnveran kotimaan rahoituksen asiakasyrityksiä ja viennin rahoituksen viejäyrityksiä.

Lisäksi viennin rahoitushankkeiden ostajatahot seulotaan kaikkien muiden takuutuotteiden osalta lukuun ottamatta alle kahden vuoden remburssi- ja pankkiriskitakuuta. Tätä kautta pyritään hallitsemaan rahoitushankkeeseen kohdistuvaa veronkiertoriskiä.

5. Toimintaprosessi

Prosessi perustuu kolmeen vaiheeseen. Vaiheessa 1. veroparatiisin tunnistamisvastuu on KYC-tiimillä. EU-rahoitusta sisältävien hankkeiden lisätoimenpiteet verojen välttelyriskin hallitsemiseksi kuuluvat hakemuskäsittelijälle. Vaiheen 2 politiikkojen ja sitoumusten arvioinnista vastaa compliance-toiminto. 3 vaiheen päätöksenteosta vastaavat liiketoimintayksiköt.

Vaihe 1: Veroparatiisikytkennän tunnistaminen ja verojen välttelyriskin vähentäminen

Rahoitushakemuskäsittelyn yhteydessä tunnistetaan:

- Onko *kotimaan tai viennin rahoituksen* asiakasyrityksen omistus kokonaan tai osittain jossain EU:n tai OECD:n veroparatiiseja koskevan ns. mustan listan valtiossa?
- Onko *viennin rahoituksen ostajan* omistus kokonaan tai osittain jossain EU:n tai OECD:n veroparatiiseja koskevan ns. mustan listan valtiossa?
- Lisäksi kotimaisen asiakasyrityksen osalta tarkistetaan että se on Suomeen rekisteröity ml. verohallinnon verovelvollisrekisterit, eikä yrityksellä ole verovelkaa. Finnvera varmistaa myös, että jokaisessa rahoitushankkeessa asiakkaan maksut tulevat asiakkaan ilmoittamalta oikealta tililtä.

24.9.2021

Lisätoimenpiteet verojen välttelyriskin hallitsemiseksi EU-rahoitteisessa rahoituksessa

- Finnvera varmistaa, ettei rahoitettava hanke sisällä aggressiivista verosuunnittelua, eli rahoitetun hankkeen rakenne on perustettu järkevistä liiketoiminnallisista syistä (muut kuin verotukselliset syyt) ja EU-rahoitukseen kytkeytyvät rahavirrat verotetaan asianmukaisesti.
- EU-rahoitukseen kytkeytyviin rahavirtoihin liittyviä verojen välttelyn riskejä minimoidaan tunnistamalla asiakkaan tosiasialliset edunsaajat ja arvioimalla hankerakenteen verosääntelymukaisuutta sen varmistamiseksi, että EU-rahoitukseen liittyvät rahavirrat verotetaan tehokkaasti.
- Verojen välttelyn riskejä arvioitaessa kiinnitetään huomiota erityisesti yleisiin veronkiertokäytäntöihin, kuten haitallisiin verojärjestelmiin, offshore -rakenteisiin tai voittoa tavoitteleviin järjestelyihin, jotka eivät heijasta yrityksen todellista taloudellista toimintaa.

Vaihe 2: Asiakasyritys toimittaa veropolitiikan tai antaa verositoumuksen

Mikäli kotimaan tai viennin rahoituksen asiakasyrityksen tai viennin rahoituksen ostaja-yrityksen omistus on kokonaan tai osittain veroparatiisissa tai rahoitushankkeessa on tunnistettu muu kohonnut veron välttelyriski, seuraavat toimenpiteet kohdistetaan Finnveran asiakasyritykseen kyseisessä hankkeessa.

Finnvera pyytää asiakasyrityksen veropolitiikan ja varmistaa, että politiikka sisältää ainakin seuraavat sitoumukset OECD:n monikansallisia yrityksiä koskevien suuntaviivojen² mukaisesti.

- Yrityksen on noudatettava soveltuvaa verolainsäädäntöä ja OECD:n siirtohinnoitteluohjeita (elleivät siirtohinnoitteluohjeet ole ristiriidassa pakollisen kansallisen sääntelyn kanssa).
- Yrityksen ei pitäisi osallistua liiketoimiin, joiden ainoana tai pääasiallisena tarkoituksena on pakoilla tai vähentää veroja.
- Yrityksen on edistettävä avoimuutta veroviranomaisten suuntaan.

Jos asiakasyrityksellä ei ole tai ei halua esittää veropolitiikkaa tai se ei täytä edellä listattuja hyvän verostandardin vaatimuksia, yrityksen on annettava kirjallinen verositoumus siitä, että se noudattaa em. vaatimuksia. (Sitoumusmallit: ks. liite 1).

Asiakasyrityksen veropolitiikkaa koskeva tarkistus tai yrityksen antama sitoumus on voimassa 1 vuoden. Tämän jälkeen on suoritettava uusi veropolitiikkaa koskeva tarkistus tai annettava sitoumus, mikäli yritys hakee Finnverasta rahoitusta ja hankkeeseen kytkeytyy politiikan mukaisesti veroparatiisivaltio tai tunnistetaan muu kohonnut veron välttelyriski.

Vaihe 3: Päätöksenteko

Finnvera ei myönnä rahoitusta yritykselle, johon kohdistuu suuri veropetoksen tai veronkierron riski.

Tästä johtuen Finnvera ei myönnä rahoitusta kotimaiselle yritykselle, jos se ei ole rekisteröity Suomeen ja se ei ole Suomen verohallinnon verovelvollisrekistereissä.

² OECD Guidelines for Multinational Enterprises 2011 Edition. <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/>

24.9.2021

Finnvera ei voi myöskään myöntää rahoitusta, mikäli rahoitusta hakevan kotimaisen yrityksen omistuksesta sijaitsee vähintään puolet EU:n ns. mustan listan valtiossa.

Mikäli kotimaisen yrityksen omistuksesta sijaitsee osa, mutta kuitenkin alle puolet, EU:n ns. mustan listan valtiossa, Finnveran rahoituksen edellytyksenä on että yritys antaa tarkemman selvityksen omistuksen sijainnille. Tässä selvityksessä tulee saada varmistus että rahoitettavan yrityksen ja mustan listan maassa sijaitsevan yrityksen välisissä suhteissa ei ole mitään sellaista, joka viittaisi rahanpesuun, terrorismin rahoitukseen tai veronkiertoon.

Finnveran rahoituksen sisältäessä EU-rahoitusta, Finnvera ei voi myöntää rahoitusta yritykselle, jos sen omistus sijaitsee osittain tai kokonaan EU:n ns. mustan listan valtiossa.

Kanavoidessaan EU -rahoitusta Finnvera ei saa rahoittaa hankkeita, jotka on rakennettu edistämään EU:n ja kansainvälisten verostandardien mukaista verojen välttelyä.

Veronkierron riski voi myös olla käsillä, mikäli viennin rahoituksen asiakasyrityksen tai rahoitushankkeen ostajan omistus sijaitsee EU:n tai OECD:n ns. mustan listan valtiossa ja asiakasyritys ei suostu antamaan verositoumusta tai sillä ei ole erillistä veropolitiikkaa. Tämän lisäksi Finnveran asiakasyrityksen kanssa käymät keskustelut antavat perustellun syyn merkittävälle riskille, että asiakasyritys ei täytä verotusta koskevia sääntelyvaatimuksia.

Finnveran tulee lisäksi huomioida veronkierron riskiä koskevassa päätöksenteossa EU-rahoitukselle asetetut mahdolliset tarkemmat sopimusveloitteet.

Jos asiakasyrityksen veropolitiikka täyttää Finnveran vaatimukset tai jos yritys toimittaa em. kirjallisen sitoumuksen, rahoituspäätös voidaan tehdä sillä päätöstopella, jossa rahoituspäätös on yleensä päätetty. Muissa tapauksissa rahoituspäätös on tehtävä yhtä ylempänä päätöksenteko- ketjussa.

24.9.2021

LIITE 1. Sitoumusteksti**Asiakkaan liiketoimintaperiaatteet - Verotus**

Finnvera odottaa, että asiakas, jonka kanssa Finnveralla on suora tai epäsuora suhde ("Finnvera-vastapuoli"), ei harjoita aggressiivista verosuunnittelua ja että se on avoimesti vuorovaikutuksessa veroviranomaisten kanssa. Siksi Finnvera edellyttää, että:

- Finnvera-vastapuoli noudattaa kaikkia soveltuvia verolakeja ja -määräyksiä sekä OECD:n siirtohinnoitteluohjeita (ellei nämä ole paikallisten lakien tai määräysten vastaisia).
- Finnvera-vastapuoli ei harjoita liiketoimia, jotka ovat kokonaan tai pääasiallisesti tarkoitettu välttämään tai vähentämään veroja.
- Finnvera-vastapuoli pyrkii olemaan avoimessa vuorovaikutuksessa veroviranomaisten kanssa.

Allekirjoittanut [yrityksen nimi] vahvistaa, että se täyttää edellä mainitut vaatimukset ja täyttää ne jatkossakin.

[Allekirjoitus, asiakasyritys]